

Александър Георгиев¹
(София)

Медийни и педагогически дискурси за т.нар. куйър литература за деца в България

Ключови думи: куйър литература за деца, ЛГБТ+, дискриминация, образователни политики, медийна репрезентация

Keywords: queer literature for children, LGBT+, discrimination, education policies, media representation

Увод

Куйър литературата за деца е ново явление в България. Илюстрираната приказка за деца *Мравин и планетата Гора* с автор Великан Василева (2020) е първото подобно произведение, герои от които могат да бъдат категоризирани като хомосексуални. Още с излизането си книгата предизвика поляризиран медиен дебат, в който, от една страна, защитниците на произведението открояваха неговите качества, новаторство и потенциален положителен социален ефект, докато противниците дадоха израз на своите опасения, че подобен текст застрашава както общоприети социални норми, така и здравето и развитието на читателите. В тази статия ще опитам да начертая някои отправни точки, които биха били от полза за бъдещото изследване на това издание, като го представя както в контекста на появата му в България през 2020 г., така и като част от ред подобни произведения за деца, които са обект на научен интерес в други страни. Поставям си за цел също така да очертая, на базата на съществуващите към момента научни разработки, възможните ефекти от използването на куйър литература за деца, включително и в образователна среда.

---

¹ ORCID: 0000-0002-4568-7681

Куиър литературата за деца

До неотдавна книгите за деца са преобладаващо или изключително хетеронормативни. Хетеронормативността може да бъде дефинирана като „възгледите, практиките и политиките, които отреждат на хетеросексуалността привилегирована позиция и повече или по-малко открито я приемат като стандарт за нормалност в определена група, общност или общество“ (М. Warner цит. по Gegenfurtner, Gebhardt 2017: 217). Хетеронормативните книги за деца поддържат дискурс, който допуска, че всички деца са хетеросексуални. Това допускане съдържа известно противоречие, тъй като едно от възраженията, повдигани срещу детските куиър книги, е че те накърняват „невинността“ на децата, които биват разглеждани като субекти извън категорията на сексуалността, но в същото време доминантният дискурс вече предполага тяхната хетеросексуалност (Świetlicki 2020). Лий Еделман проблематизира образа на детето като свързан с репродуцирането на социалния ред, с концепцията за бъдеще, което преповтаря миналото, ограничавайки възможността за промяна (Edelman 1998).

Първоначално думата *куиър* (*queer*) в английския език означава „странен, особен“. В периода 1970–1990 г. значението ѝ се променя и се свързва основно с означаването на хомосексуални хора, като думата се употребява пейоративно, има обидни конотации (Shi, Lei 2020: 3–4). През 90-те години думата започва да се употребява с положително значение (Świetlicki 2020: 536). Дейвид Халпърин определя „куиърността“ (*queerness*) като това, което „стои срещу нормалното, легитимното, доминантното... [и]² не се ограничава до лесбийките и гей мъжете“ (цит. по Świetlicki 2020: 537).

Първите книги за деца, които включват ЛГБТ персонажи, се появяват през 80-те години на ХХ в. Допреди това литературата за деца често е разглеждана като по-малко значим обект на изследване в сравнение с литературата за възрастни. Разнообразието (*diversity*) в книгите за деца се свежда предимно до различие по отношение на религията, расата и способността (*ability*). Едва с първите куиър книги започва и засягането на темите за сексуалността и пола. В тях куиър персонажите са основно хомосексуални цисджендър

---

² Тук и по-нататък с квадратни скоби се обозначава добавеното от автора на статията.

родители. Подобни издания се посрещат критично, дори враждебно, някои биват изгаряни (Epstein 2012: 288–290).

Книгите за деца могат да бъдат дихотомично разделени на книги огледала, които четем, за да видим отражение на себе си и собствения си свят, и книги прозорци, които ни предлагат поглед към света и живота на другите, с които може и да нямаме директен досег (Epstein 2012: 287). *Мравин и планетата Гора* може да функционира и в двата модуса.

Еднополовите семейства в България често остават невидими. Отношенията между семействата, съставени от партньори от един и същи пол, не са регламентирани от законодателството в България. Съществуването им е свързано с обществена стигма и риск от сблъскване с дискриминационно или агресивно поведение. Самите еднополови семейства често не се определят като такива, въпреки че следват нормативни семейни модели, които са много близки до тези, в които живеят семействата от разнополови партньори (Петков 2018). *Мравин и планетата Гора* за първи път дава шанс на тези семейства в България да се разпознаят в литературно произведение с български автор. Към модуса на произведението като книга прозорец ще се върна малко по-късно.

В англоезичния свят са налице редица примери за куиър литература за деца. Дженифър Милър (Miller 2018) разграничава „стара“ и „нова куиър литература за деца“. Повдига се въпросът дали всяка книга, включваща ЛГБТ персонажи, може да се нарече куиър литература, тъй като в първите подобни издания, както и в много по-нови, всъщност са включени само хомосексуални персонажи, което изключва бисексуалните, транссексуалните, интерсексуалните и т.н. (Epstein 2012: 292). Според Дженифър Милър (Miller 2018: 2) старата куиър литература е посветена на „стеснено виждане за нормалността“, което включва някои хора и изключва други, категоризирайки ги като малцинства, докато новата куиър литература отхвърля това йерархично противопоставяне между куиърност и хетеросексуалност (*straightness*) и открива трансформативни възможности за съществуването на свят, в който категориите са в отношения на равнопоставеност и съжителство.

Това разграничение има своето значение, но пренасянето му в източноевропейски контекст, където (както е и в България) детските книги, включващи ЛГБТ персонажи, са все още единици, изглежда прибързано. Матеуш Шветлицки (Świetlicki 2020) разглежда излязлата през 2017 г. в Украйна книга „Мая и нейните майки“ (*Майя та її мами*) и повдига въпроса дали такова произведение може да се окачестви като куиър литература. Книжката представя двете майки от заглавието едва на една от последните страници, като преди това запознава читателя с различни семейства, например с „деца на икономически мигранти, бежанци, разведени родители или [деца], заченати инвитро“ (Świetlicki 2020: 540). Освен в заглавието, двете майки на главната героиня Мая са споменати само веднъж: „Имам две майки. Хората често се чудят как е възможно. [...] майките ми не са тайна, те са съвсем истински. Обичат се една друга и обичат мен“. (цит. по Świetlicki 2020: 541)³. Според Шветлицки в контекста на Източна Европа и в частност на Украйна, „Мая и нейните майки“, макар да е трудно да бъде окачествена като куиър литература в смисъла, посочен по-горе, представлява радикален жест, който предизвиква множество разгорещени реакции. Книгата първоначално е приета добре, докато остава позната на тесен кръг читатели, но при опит да бъде представена на най-значимия панаир на книгата в Украйна, консервативни и ултранационалистки организации, както и някои влиятелни фигури, отправят протестни писма, в които окачествяват изданието като пропаганда, като „последния пирон в ковчега на украинското семейство“, и призовават представянето да бъде отменено (Świetlicki 2020: 537).

Представлява ли куиър литература *Мравин и планетата Гора*? Изданието е значително по-малко провокативно дори от украинското. Заглавието и корицата на книгата не съдържат никакви индикации, че книгата включва ЛГБТ герои, персонажите са насекоми и животни, а действието е пренесено на „планетата Гора“, което дистанцира произведението от контекста на неговото създаване. Хомосексуалността в *Мравин и планетата Гора* е представена условно и индиректно. Госпожица Бътърфлай и Мис Бръмбарова са описани

---

³ Всички преводи са мои, от английски и от посочените източници – бел. авт. {Чий е преводът и от какъв език???

като „приятелки по живот“, а за „господата лебеди“ разбираме, че „живеят заедно, защото се обичат“. Също така в дадените в края на книгата сведения за животните, които са и герои в произведението, се споменава, че „[ч]ерните лебеди имат един и същ партньор през целия си живот, като в някои случаи се събират двама мъжки и прекарват живота си заедно“ (Василева 2020).

Налице е характерното за „старата куиър литература“ ограничаване на репрезентацията до хомосексуални персонажи, които са в ролята на родители (в случая с Госпожица и Бътърфлай и Мис Бръмбарова) и дори просто партньори („господата лебеди“). Главният герой Мравин в едноименната книга е белязан от друг вид различие, а именно дислексия. Всъщност третирането на въпроса за еднородните семейства и изобщо сексуалната ориентация, различна от хетеросексуалността, представлява малка част от темите, които книгата засяга, сред които са темата за порастването, за експлоатацията на детски труд, за осиновяването, емпатията и др.

Поради това окачествяването на *Мравин и планетата Гора* като „нова куиър литература“ според набелязаните от Дженифър Милър (Miller 2018) критерии, разгледани по-горе, е трудно. В известна степен е трудно илюстрираното издание за деца да бъде определено дори като „стара куиър литература“, поради пределната условност и завоалираност на представянето на темата за хомосексуалността и еднородните семейства. Причината авторката Великан Василева да избере този подход със сигурност се корени в желанието текстът на произведението да бъде подходящ за малки деца, както и да поднесе информацията по индиректен и деликатен начин.

Въпреки че книгата *Мравин и планетата Гора* сама по себе си е трудно да бъде категоризирана като „куиър литература“, особено в сравнение с подобни произведения в англоезичния свят, нейната (медийна) рецепция е особено остра.

Медийни и дискурси за *Мравин и планетата Гора* и куиър литературата за деца

Мравин и планетата Гора предизвика разгорещен и поляризиран медиен дебат непосредствено след като излезе на пазара. Основните критики представят произведението като опасно за децата,

развращаващо, „насаждащо хомосексуализъм“, идеологическа пропаганда и т.н. Научните постижения към момента разколебават състоятелността на подобни опасения. Човешката сексуалност и полова идентичност са устойчиви характеристики със здрава биологична основа и не подлежат на промяна в следствие влиянието на външни фактори, излагане на определен тип информация, възпитание и убеждаване. Разпространението на хомофобията и нетолерантността към нехетеросексуалните и нецисджендър хора се свързват с по-ниски нива на интелигентост и образование, както и с по-силни консервативни и религиозни убеждения (Gegenfurtner, Gebhardt 2017).

Според Робин Маккалъм и Джон Стивънс идеологическото съдържание е част от всяко речево произведение, включително литературата за деца, доколкото идеологията, разбирана като имплицитното знание, организиращо социалния свят и отношенията в него, се съдържа в езика. Според изследователите всяко произведение съдържа идеологическа позиция, която може да утвърждава или да отхвърля доминиращите схващания в определено общество. В повечето случаи произведенията, които изглеждат идеологически неутрални просто са в унисон с доминиращата в даден социокултурен контекст идеология (McCallum, Stephens 2011: 359 и сл.). В този смисъл идеологическият план в съдържанието на „Мравин и планетата Гора“ изпъква, защото влиза в противоречие с хетеронормативните (и хомофобските) нагласи в българското общество.

При представянето на книгата в общностното ЛГБТ пространство The Steps в София на 26 май 2021 г. организирана група прави опит да провали събитието. Върху витрината на мястото, където се провежда представянето, са разлепени плакати с надпис Stop LGBT Virus. Атаката е част от поредица инциденти преди традиционното шествие за равнопоставеност София прайд (Sofia Pride). На 27 май при представянето на две книги, издадени от Младежката ЛГБТ организация „Действие“⁴, сградата на Радио Пловдив, в която се провежда събитието, е обградена от група мъже с качулки, които, въпреки полицейското присъствие, успяват да влязат в залата, блъскат

---

⁴ Става дума за сборниците с интервюта „Смелостта да бъдеш: част втора“ (2020, София) и „Смелостта да бъдеш родител“ (2021, София).

организаторите и се опитват да вземат книгите от публиката. На 30 май при представяне на филма „Черупки“ на режисьорката Слава Дойчева присъстват младежи с маски на Български национален съюз⁵ и „Луковмарш“⁶ и остават по време на прожекцията. На 1 юни входовете на двата клуба The Steps и Rainbow Hub в София са вандализирани и облепени с хомофобски стикери. На 6 юни преди прожекция на късометражни филми и при очаквания за нови провокации ЛГБТ общността организира жива верига под наслов „Пазим културата“. На същото място се събират и защитници на т.нар. традиционни ценности. Всички тези събития не предизвикват политическа реакция, с изключение на „Зелено движение“, които публикуват позиция, в която се обявяват „срещу проявите на агресия над групи от обществото в България независимо от техния пол и сексуална ориентация“.

Острите реакции не са изненадващи за българското общество, в което хомофобията е широко разпространена, както показват редица проучвания. Независимата неправителствена организация ILGA-Europe класира 49 държави по признаването и защитаването на правата на ЛГБТ хората. Резултатите се изразяват в проценти (100% – пълно зачитане и равноправие, 0% – тежки нарушения на човешките права и дискриминация). През 2020 г. България получава 20% и се нарежда в класацията сред страни като Литва и Италия (26%), Молдова и Румъния (19%), Лихтенщайн (18%), Латвия (17%) и Полша (16%). Освен това през последните години се забелязва негативна тенденция. През 2014 г. България получава 30%, които постепенно спадат до 20% и оценката на страната се задържа на това ниво от 2019 г. до момента (Rainbow Europe | ILGA-Europe 2021).

Приемането на хомосексуалните хора в българското общество през последните години спада. През 2019 г. 71% от анкетираните от Евробарометър в България са напълно несъгласни с твърдението „Няма нищо лошо в сексуалните отношения между две лица от един

---

⁵ Крайнодясна организация, която се свързва с хомофобски прояви още от провеждането на първото шествие за равноправие на ЛГБТ хората в България през 2008 г.

⁶ Провеждано в София шествие на крайнодесни организации и националисти.

и същи пол“, а на въпроса „Колко комфортно бихте се чувствали, ако някое от вашите деца е в романтична връзка с човек от същия пол?“ 80% от респондентите дават отговор „некомфортно“ (цит. по Габровска 2020: 6).

Респондентите в проведеното от Ресурсен център „Билитис“ „Проучване сред ЛГБТИ хората в България“ „в огромното си мнозинство са на мнение, че България е по-лошо място за живеене за тях в сравнение с повечето страни от ЕС“. От 2012 г. нараства тревожността от разпространение на дискриминация, основана на сексуалната ориентация и половата идентичност. Увеличават се случаите на дискриминация в училищата и университетите (Ресурсен център „Билитис“ 2020: 6, 8).

Проучване на Ресурсен център „Билитис“, публикувано през 2021 г., разкрива тревожната ситуация за ЛГБТ учениците в България. Повече от 75% от анкетираните са били обект на физически или вербален тормоз поради своята сексуална ориентация или полова идентичност, а над 80% са чували реч на омразата (Писанкънева, Паганис 2021: 7). „Повечето анти-ЛГБТИ инциденти в България се случват в училище, последвани от инциденти на улицата и у дома“ (Писанкънева, Атанасова 2020: 9). ЛГБТИ учениците се чувстват несигурни и възприемат училищната среда като „предизвикваща страх, неуважителна към многообразието и проблемна“ (пак там: 10–11).

Мнозинството от респондентите, взели участие в проучването сред ЛГБТИ хората в България смятат, че най-подходящият момент за включване на ЛГБТ проблеми в учебната програма е между 5. и 7. клас (Ресурсен център „Билитис“ 2020: 8).

Роля за влошаването на социалния и политически климат за ЛГБТ общността изиграва и дебатът за ратифициране на Истанбулската конвенция в България, започнал в началото на 2018 г. По време на обсъжданията на Истанбулската конвенция в мейнстрийм медийния дискурс навлезе понятието „джендър идеология“, което беше използвано за да квалифицира и *Мравин и планетата Гора*. „Джендър идеологията“ е конструкт на т.нар. антиджендър движения, които се борят за ограничаване правата на жените и ЛГБТ хората (Darakchi 2019). Според Стефани Майър и Биргит Сауер (Mayer, Sauer 2017) „джендър идеологията“ представлява „празно означаемо“ с различни

и противоречащи си значения. В същото време понятието „джендър“ започна да се употребява с множество детерминологизирани значения и с пейоративна конотация, включително за означаване на хомосексуални и трансджендър хора. През същата 2018 г. Институтът „Отворено общество“ отчита двойно нарастване на съобщаването на реч на омразата, насочена към хомосексуални хора, спрямо 2016 г. (Иванова 2018: 2). Общественият дебат допълнително влошава възможностите за училищни политики и практики, които да подобряват средата за ЛГБТ ученици и превръща темата за пола и сексуалността в „опасна“, поради което родителите и учителите са по-склонни да допускат, че е неподходящо да се повдига в училищна среда (Писанкънева, Паганис 2021: 8).

Куиър литературата: ефекти и употреби в образователна среда

Могат ли издания като *Мравин и планетата Гора* да бъдат отправна точка за създаване на подкрепяща и приемаща среда и борба с хетеронормативни, хомофобски и трансфобски стереотипи? Литературата за деца, представяща многообразието от идентичности и ситуации служи, от една страна, като огледало, позволявайки на децата, които живеят в еднополови семейства или са свързани по друг начин с ЛГБТ общността, да открият своя образ в художествената литература, която четат, което има легитимиращ ефект и утвърждава нормалността на ситуацията, в която се намират. От друга страна, тези произведения служат като прозорец към другия и създават условия за повдигане и подходящо обсъждане на теми табу, което може да допринесе за неутрализирането на негативни стереотипи и утвърждаване на ценности като толерантност и приемане (Epstein 2012: 287–288).

Повдигането на въпроса за различните семейни конфигурации по един подходящ за възрастта на децата начин би могло да бъде част от по-дългосрочна стратегия за възпитаването на приемане на различието в неговите различни измерения, за което книгата *Мравин и планетата Гора* би могла да бъде полезна, тъй като представя множество специфики на човешкото многообразие. Част от аргументите на критиците на изданието в медийния дискурс се основават на презумпцията, че книгата е насочена към аудитория, за която е твърде

рано да бъде запознавана с подобни проблеми, но изследванията показват, че още на възраст от 3 до 5 години децата демонстрират възможност да проявят разбиране за съществуването на различни семейства (включително еднополови), също както са склонни да възприемат стереотипи и да се отнасят различно към групи, обединените от характерни признаци (раса, пол, етнос, увреждане и др.) (Kelly 2012, цит. по Farr et al. 2019).

Много изследвания приемат ЛГБТ книгите за деца като възможност за преодоляване на негативните стереотипи и възпитаване на взаимно уважение, приемане и толерантност (Baker 2013; Hedberg et al. 2020; Sanders, Mathis 2013). Някои изследователи обаче изразяват съмнения, че само по себе си включването на ЛГБТ съдържание в учебните програми е достатъчно за постигането на промяна в нагласите и училищния климат. В имплицитно или експлицитно хомофобски институции обсъждането на ЛГБТ въпроси може да доведе до свободно изразяване на хомофобски възгледи, което би могло да има ефект на допълнително задълбочаване на нормализирането на такива дискурси (Clark, Blackburn 2009).

Освен това учителите често се притесняват да дискутират теми, свързани със сексуалността, в училище, тъй като смятат, че те трябва да се обсъждат в семейството, и изпитват страх, че могат да предизвикат негативни реакции от страна на родителите и дискриминация на работното място от страна както на своите колеги, така и от страна на учениците (от усилията за справяне с негативните последици от хетеросексизма и хомофобията – Clark, Blackburn 2009: 31). Според изследване на Ресурсен център „Билитис“ училищата в България стават още по-предпазливи след промяната на обществените настроения в резултат от обсъжданията в медийното пространство на предложението за ратифициране на Истанбулската конвенция (Писанкънева, Атанасова 2020: 8). Когато училищата имат подкрепящи политики, учениците не отпадат и се представят по-добре (Писанкънева, Паганис 2021: 5), а влияние върху училищния климат оказват и политиките, които не са директно свързани с образованието (Fields, Wotipka 2020).

Заклучение

Появата на първата ЛГБТ книга за деца от български автор предизвика поляризиран дебат в медийното пространство и множество остри негативни реакции, представящи произведението като опасно и нежелано, въпреки че в контекста на чуждестранната куиър литература за деца то не представлява ново явление и се вписва по-скоро в ранния ЛГБТ литературен дискурс за деца. Научните изследвания подхождат към подобни издания от различни гледни точки и ги разглеждат в множество аспекти като преобладаващо изследователите откриват в книгите за деца, които включват ЛГБТ герои, материали, които могат да представляват първа стъпка и инструмент за проблематизиране на хетеронормативността и свързаните с нея форми на дискриминация, с които се сблъскват и множество деца и младежи в България, включително в образователните институции. Изследванията, свързани с въпроси, имащи отношение към ЛГБТ общността, се сблъскват с обществена, медийна и институционална съпротива в България (Darakchi 2018), но при обсъждането на куиър книгите за деца неизбежно се стига до въпроса за социализирането на младежите, за тяхното психологическо благосъстояние, което е свързано и с институционалните форми на образование и влиянието, което училищната среда оказва върху резултатите от обучението. Подобряването на тази среда може да бъде подпомогнато от изследванията и на ЛГБТ литературата за деца.

Библиография

- Василева, В. (2020). *Мравин и планетата Гора*. София: Colibri.
- Габровска, Н. (2020). *Нагласи към ЛГБТИ учениците в българските училища*. София: Фондация „Сингъл степ“.
- Иванова, И. (2018). *Обществени нагласи спрямо речта на омразата в България през 2018 г.* Институт Отворено общество – София. <https://osis.bg/wp-content/uploads/2018/12/2018-Hate-speech-BG-final.pdf> [6 XII 2021]
- Петков, В. (2018). Семействата на Шрьодингер: някои аспекти от ежедневието на еднополовите семейства в България. В: *Семинар БГ*, 17. <https://www.seminar-bg.eu/spisanie-seminar-bg/broy17/item/552-semeystvata-na-schrodinger.html> [6 XII 2021]
- Писанкърнева, М., Атанасова, Б. (2020). *Проучване на нуждите на ученици, родители и училищни специалисти, свързани с подобряване на мерките за превенция и борба с насилието в българските училища*.

- София: Ресурсен център „Билитис“. https://bilitis.org/wp-content/uploads/2021/08/CHOICE-National-Report-Bulgaria_Final_BG.docx.pdf [6 XII 2021]
- Писанкьнева, М., Паганис, Ф. (2021). *Безопасни училища за ЛГБТИ учениците*. София: Ресурсен център „Билитис“. https://old.bilitis.org/wp-content/uploads/2021/06/CHOICE-Guidelines-SchoolPolicies_BG.pdf?_gl=1*badv9m*_ga*NzE5NDE1MDgwLjE2MjgxNjc4ODQ*_ga_ZFPZN9LSDS*MTYyOTY1NzY2NC41LjEuMTYyOTY1NzczMS4w [6 XII 2021]
- Ресурсен център „Билитис“ (2020). *Проучване сред ЛГБТИ хората в България*. (2020). https://bilitis.org/wp-content/uploads/2021/08/BrinkItOnline-LGBTI-Survey-2020_Web.pdf [6 XII 2021]
- Baker, J. M. (2013). *How Homophobia Hurts Children: Nurturing Diversity at Home, at School, and in the Community*. New York–Abingdon: Routledge.
- Clark, C. T., Blackburn, M. V. (2009). Reading LGBT-themed literature with young people: What's possible? *English Journal* 98 (4), 25–32.
- Darakchi, S. (2018). Emergence and development of LGBTQ studies in post-socialist Bulgaria. *Journal of Homosexuality* 67 (3), 325-334.
- Darakchi, S. (2019). “The Western Feminists Want to Make Us Gay”: Nationalism, Heteronormativity, and Violence Against Women in Bulgaria in Times of Anti-gender Campaigns. *Sexuality and Culture* 23 (4), 1208–1229.
- Dedeoglu, H., Lamme, L. L., Ulusoy, M. (2012). Turkish preservice teachers' perceptions of children's picture books reflecting LGBT-related issues. *Journal of Educational Research* 105 (4), 256–263.
- Edelman, L. (1998). The Future is Kid Stuff: Queer Theory, Disidentification, and the Death Drive. *Narrative* 6 (1), 18–30.
- Epstein, B. J. (2012). We're Here, We're (Not?) Queer: GLBTQ Characters in Children's Books. *Journal of GLBT Family Studies* 8 (3), 287-300.
- Farr, R. H., Salomon, I., Brown-Iannuzzi, J. L., Brown, C. S. (2019). Elementary School-age Children's Attitudes Toward Children in Same-Sex Parent Families. *Journal of GLBT Family Studies* 15 (2), 127–150.
- Fields, X., Wotipka, C. M. (2020). Effect of LGBT anti-discrimination laws on school climate and outcomes for lesbian, gay, and bisexual high school students. *Journal of LGBT Youth*, 1–23.
- Gegenfurtner, A., Gebhardt, M. (2017). Sexuality education including lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) issues in schools. *Educational Research Review* 22, 215–222.
- Hedberg, L., Venzo, P., Young, H. (2020). Mums, dads and the kids: Representations of rainbow families in children's picture books. *Journal of LGBT Youth*. <http://dx.doi.org/10.1080/19361653.2020.1779164>

- Kelly, J. (2012). Two daddy tigers and a baby tiger: Promoting understandings about same gender parented families using picture books. *Early Years* 32 (3), 288–300.
- Mayer, S., Sauer, B. (2017). Gender ideology in Austria: Coalitions around an empty signifier. In: Kuhar, R, Paternotte, D. (eds.) *Anti-Gender Campaigns in Europe: Mobilizing against Equality*. Lanham: Rowman & Littlefield, 23–40.
- McCallum, R., Stephens, J. (2011). Ideology and children's books. In: Wolf, S.; Coats, K.; Enciso, P.A.; Jenkins, C (eds.). *Handbook of research on children's and young adult literature*. New York: Routledge, 371–385.
- Miller, J. (2018). For the little queers: Imagining queerness in “new” queer children's literature. *Journal of Homosexuality* 66 (12), 1645–1670.
- Rainbow Europe | ILGA-Europe. (2021). <https://www.ilga-europe.org/rainboweurope> [6 XII 2021]
- Sanders, A. M., Mathis, J. B. (2013). Gay and lesbian literature in the classroom: Can gay themes overcome heteronormativity? *Journal of Praxis in Multicultural Education* 7 (1), 6.
- Shi, Y., Lei, L. (2020). The evolution of LGBT labelling words: Tracking 150 years of the interaction of semantics with social and cultural changes. *English Today* 36 (4), 33–39.
- Świetlicki, M. (2020). Such Books Should be Burned! Same-Sex Parenting and the Stretchable Definition of the Family in Larysa Denysenko's and Mariia Foya's *Maya and Her Mums*. *Children's Literature in Education* 51, 534–543.

Media and scholarly discourse on a new type of literature for children in Bulgaria

Summary

The article examines the first children's book by a Bulgarian author in which same-sex couples can be recognized. The book, published in 2020, is examined within the context of Bulgarian society, in which homophobic attitudes are still widespread, and within the sensationalist and manipulative media representation. It is positioned within the queer literature for children according to J. Miller's typology of “old” and “new queer literature for children” and within research on educational uses of LGBT+ inclusive books for young readers.

Александър Георгиев е докторант в програмата „Медиен език и стил“ във Факултета по журналистика и масова комуникация на СУ „Св. Климент Охридски“. Научните му интереси са в областта на езика на омразата и политическата коректност и медийната репрезентация на различни общности.

e-mail: alexandar93@gmail.com